Cevap Anahtarı ve Puanlama Yönergesi

6. SINIF TÜRKÇE DERSİ 2. DÖNEM 2. YAZILI SINAVI · Sınav 5 (Zor düzey) · Konu-soru dağılım tablosu: Senaryo 5

Soru	Öğrenme çıktısı	Beklenen cevap	Puanlama
1	**T.O.6.15** Bilgilendirici metinlerde metin yapılarından hareketle önemli bilgileri belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme	Nedenler: ormanların kesilmesi (bitki örtüsünün yok edilmesi), aşırı otlatma, eğimli arazilerin eğim yönünde sürülmesi. Sonuçlar: verimli üst toprağın kaybolması ve ürünün azalması, toprağın derelere ve barajlara dolması, sel tehlikesinin artması. Önlemler: ağaçlandırma, basamaklı tarla yapma, eğime dik sürme (herhangi ikisi). İfadeler: “nedenlerinden biri”, “yol açar”, “sonuçları ağırdır”.	Üç neden **(5 p)** Üç sonuç **(5 p)** İki önlem **(3 p)** Sebep–sonuç ifadeleri **(3 p)** **Toplam: 16 p**
2	**T.O.6.13** Metni yorumlayabilme	Toprağın oluşması çok uzun, kaybolması çok kısa sürer. Yazar bu karşıtlıkla toprağın kolayca yerine konamayacak değerli bir varlık olduğunu, kaybettikten sonra telafinin çok zor olduğunu ve bu yüzden toprağı şimdiden korumamız gerektiğini düşündürmek ister.	Karşıtlığı (uzun–kısa) açıklama **(5 p)** Toprağın değeri ve telafinin zorluğu **(5 p)** Korumaya çağrı anlamı **(4 p)** **Toplam: 14 p**
3	**T.O.6.24** Okuduğunu değerlendirebilme	Bu görüş eksiktir. Erozyon tarlalardaki ürünü azaltarak çiftçileri etkiler ama sonuçları bununla sınırlı değildir: Taşınan toprak barajlara ve derelere dolar, bitki örtüsü azalan yamaçlarda sel tehlikesi artar. Ürünün azalması herkesin besinini etkiler. Bu nedenle erozyon hepimizi ilgilendirir.	Değerlendirme yargısı **(3 p)** Metinden birinci kanıt (barajlar/dereler) **(4 p)** Metinden ikinci kanıt (sel, ürün) **(4 p)** Sonuç cümlesi **(3 p)** **Toplam: 14 p**
4a	**T.O.6.22** Çoklu ortam ögelerine yönelik çözümleme yapabilme	“Arşiv fotoğrafı” notu, fotoğrafın dünkü yağmurda değil daha önce çekildiğini bildirir; okur yanılmaz. Fotoğraf konuyla ilgili bir durumu gösterse de olayın kendisini göstermediği için kanıt değeri sınırlıdır; olay yerinden yeni bir fotoğraf daha uygun olurdu.	Notun işlevini açıklama **(4 p)** Fotoğrafın uygunluğunu değerlendirme **(3 p)** **Toplam: 7 p**
4b		Video, olaydan etkilenen çiftçilerin yaşadıklarını kendi ağızlarından aktarır; habere tanıklık ve duygu katar. Öneri: Yamaçtaki ağaçların kesilmeden önceki ve sonraki durumunu gösteren iki fotoğraf ya da erozyonun nasıl oluştuğunu gösteren kısa bir canlandırma eklenebilir.	Videonun işlevi **(3 p)** Nedeni anlatmaya uygun öge önerisi **(4 p)** **Toplam: 7 p**

Soru	Öğrenme çıktısı	Beklenen cevap	Puanlama
5	**T.O.6.20** Metindeki söz sanatlarını belirlemeye yönelik çözümleme yapabilme	1. Kişileştirme: Yürümek insana özgüdür, toprağa verilmiştir; toprağın yerinden taşınması (erozyon) "yürümek" olarak canlı biçimde anlatılmıştır. 2. Benzetme: Kökler ağa benzetilmiştir; yön: toprağı sıkıca tutmak, dağılmasını önlemek. 3. Konuşturma (ve kişileştirme): Çınar konuşturulmuştur.	Üç sanatı doğru belirleme (3 × 2 p) **(6 p)** Başlıktaki kişileştirmenin anlattığını açıklama **(4 p)** Benzetme yönü **(4 p)** **Toplam: 14 p**
6	**T.O.6.26** Metindeki probleme çözüm üretebilme	Örnek: 1. Eğimli köşeye çim ve çalı dikilir; kökler toprağı tutar, toprak suyla taşınmaz. 2. Eğime dik, küçük basamaklar ya da taş sıraları yapılır; suyun hızı azalır. Engel: Fidanlar kök salana kadar yağmurlar toprağı yine taşıyabilir; bu süre içinde alanın üstü saman ya da örtüyle kapatılabilir.	Metindeki bilgiyle ilişkili birinci adım ve etkisi **(5 p)** İkinci adım ve etkisi **(5 p)** Olası engel **(4 p)** **Toplam: 14 p**
7	**T.Y.6.21** Yazım kuralları ve noktalama işaretlerini uygulayabilme	1. Ahmet bey → Ahmet Bey (kişi adından sonra gelen saygı sözü büyük harfle başlar). 2. 21 Martta → 21 Mart'ta (belirli tarihe gelen ek kesmeyle ayrılır). 3. Sende → Sen de ("de" bağlacı ayrı yazılır). 4. gelirmisin → gelir misin (soru eki ayrı yazılır). ("Ankara'nın" doğru yazılmıştır.)	Her doğru düzeltme (4 × 2 p) **(8 p)** Düzeltmelerin kuralları (4 × 1,5 p) **(6 p)** **Toplam: 14 p**

Açık uçlu sorularda farklı ama doğru gerekçelere de puan verilir. Kısmi puan ölçütleri öğretmenin değerlendirmesine yol gösterir.